

గిరికుమారుని ప్రేమగీతాలు

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

గిరి కుమారుని ప్రేమ గీతాలు

రచన :

(1920 — 1928)

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

V. S. N. & SONS,
Marutnager, VIJAYAWADA-2.

సర్వస్వాధ్యయములు గ్రంథకర్త
ద్వితీయముద్రణము - 1958

వల 2 - 0 - 0

వరలక్ష్మీముద్రాశాల
విజయవాడ - 2

అస్మదీయకంఠమునయం దాడుచుండె
నొక యెదోగీతి బయటికి నుబికిరాను
చొచ్చుకొని లోనికిం బోదు న్రచ్చిపోయె
నాహృదయ మీమహాప్రయత్నమ్మనండు.

విఫలితపునఃపునఃకృతవివిధయత్న
భావితప్రచండబాధాతథావిదారి
తాస్మదీయహృదంతరంబందుఁ దోఁచె
స్ఫురితసంఘల్ల నవజపాశోణసంధ్య.

ఈమహాసంధ్యలో శాగదామయూరి
రమ్యకింకిణికిణికిణిరభసపాద
మంజులవిలాసనృత్యసామ్రాజ్యలక్ష్మి
యగుచుఁ గచ్చపీఠమధుగీతు లచుసరించు.

ఈమనోహరవీణ వాయింపలేక
చేతనున నెంతు నే నశిక్షితుడ నంచు
నాలతాంగివిలోలనేత్రాంచలమునఁ
గదలుచున్నది దానిరాగాల మిరుపు.

ఈవిపంచికమీఁద వాయింపుకోర్కి
ఎంత యున్నదో నైష్కల్య మంతవఱకు
తరుముకొనినచ్చె నావృదంతర మదేతొ
గాఢనిద్రారతుని నన్ను గలతవెట్టు.

అసలు మ్రోగునొ మ్రోగదో ఆవిపంచి
ఏల మ్రోగదు నాదురదృష్ట మనుము

ఈజనసమూహమునయందు నే శరీర
మాత్రముగఁ బోవుచుంటి నామానసంబు
సమితత్పష్టాలసం బంతకంత భూమి
మీఁదినుండి స్వర్గానికి మెట్లు కట్టు.

ఏదో నన్ను వెంటాడెడు నెందుకొరకొ
లగునో జన్మాంతరమ్ములయందుఁ జేసి
నట్టి సంస్కారలేశము ప్రాణములకు
వేచుకొనియున్న యాశయేమో చివరకు.

౪

నిలుకడ యెఱుంగని వనాంతనిర్భరంబు
 శీత నాభావ మీశీలాదృతపథంబు
 ననుసరించెడు జలజల మనుచుఁ బొంగి
 ఒక్క బొట్టైన మిగులదేమో చినరకు.

ఈనిశీధిని నాచి త మోతదూర
 మరిగియున్నది తారక లడ్డువఱకు
 సవతి లే మున్న దని స్రశ్న యడిగినాను
 సప్తకొన్నది తారకలో నన్ను జూచి.

స్వేచ్ఛామసితాలు

౫

నాకొక నింపబడిన సువస్థహేను
మధుకలక మైగాని నాయధరభింబ
మెఱుంగ దాగ్నీ వగను చే నిట్టి లుంజ
గ్రాగి సేవకుచున్న దాకలకమధువు.

అచ్చమో నుమాదానంద మనుభవింపఁ
జాల వీశక్రీరము బాధ సన్నిధితము
కావలయుఁబోలే నున్నది

ఈమగదసమ్మలన మ దేల యచ్చ
మైన వినమునె తెమ్మ యీమానిసి యది
క్రోలగలఁజునుమీ కాలకూటవహ్ని
కలిత మఁటవె రత్నాకరగర్భసీను.

ఈభవక్రోధలజ్జారుణేక్షణముల
మొగము నాయది కనవచ్చె ముక్తసంగుఁ
డైననానిదిబలె నప్రయత్నఁ డైతి
నైహికాముష్మికముల మధ్యమ్మునందు.

అరుణవృషదాభినిష్కృపాపాంగకిరణ
భీమరశెతిభాషినిర్భీష్ణహృదయకెకల
ములను గూఢమనఃపాత్రమున నమర్చి
పశ్చిమాశాముఖుడనై పయన మైతి.

ఈలలితసృష్టి యేమొ యీశాలకడలి
యందు గెరటాలు లేవలు యింక వెంత
నాకు వేగిన హృదయబువలకై గాని
వాలు పొంగవలె యెంత భాలునకును.

ఈలలితసృష్టి యేమొ యీశాలకడలి
యందు జలజంతువులు లేవలైనగాని
నాలు తిండిగఁ బెరిగెడి ప్రాణులైన
ననుగునో యేమి చిత్రమో మెన్వఁ జెటుఁగు.

ఈలలితసృష్టి యెట్టిదో యందుమీఁదఁ
బాపసెల్లా పరచి నిద్రపట్టకున్నఁ
బట్టినట్టు నటించఁబాల్పరచునటవె
ప్రథితయోగ్యంతరంగేశు పద్మనాభు.

౮

మొదటిసారి నాయెడఁదలో మల్లు నాటఁ
బడి చుహఃశూలమునుబోలె బాధపెట్టె
దేహము భరించుటయ కష్టమై హృదంబు
రాశి బాడబవహ్ని పరాక్రమించె.

అదిమొదలనంతములుగ నిందు దిగ బడిన
శూలములు ముశ్వవోలిక సుంత బాధ
పెట్టి యంతట శాంతించు వెనుక మల్లు
కలఁకిడిన సంతగా బాధ కలుగఁబోదు.

ఇకఁ గోన్నా శ్శ్రవణయేని యింతమాత్ర
మైన బాధయుఁ గలుగనియట్లు తోచు
నప్పుడు నిశితబాణము లయినఁగాని
యెఁదిపయిన యోగ్య మగు నేమొ పదునుపెట్టె.

అప్పటికిఁ జిన్నచాడ ననంతమైన
యీహృదయశల్యభాగ నే నెఱుంగ నసలు
నిగుఁగుచుంటి మధుస్రుంతికల గోనఁ
బొరలుచుంటి మొయిశ్శిగుఁపులకుఁ బైక.

అఖినిత్రమ్మయగు నిప్పు డది తలచ
నే నొకనగాంతర్ముమున నీచులాడు
చప్పు చొకపాట పాడితి నందులోని
యర్థ మిప్పటి నాస్థితి కతికిపోవు.

ఈవిశీధిని నాచిత్త మెంతదూర
మరిగియున్నది తారక లడువఱకు
అవత లే మున్న దని ప్రశ్న యడిగినాను
నవ్వుకొన్నవి తారకల్ నన్ను జూచి.

ఇంతలోన వికాసమ్ము లింతలోన
మీలనమ్ము లీశ్రావణవేళఁ బ్రాగ్ని
శాగగనలబిసీదచయముతోడ
నామనోవికాసనిమీలనములు వొలుచు.

నికచదృచదగ్రమునఁ దపనీయరేఖ
వలె జలదగచ్ఛనివ్యుత్పభల్ గనుఁగొని
నేను స్మరియించుచుంటి వినీలమైన
ప్రణయినీనేత్రముల సితాసాంగరేఖ.

సాంధ్యశృత్యదీర్ఘమురజమ్మువోలె
గచ్ఛఘూర్ణితమంధరగర్జ బొలుచు
నీజలవమాల చూచి నాహృదయమందుఁ
బ్రణయమధురగీతమ్ములు బాహిరిల్లు.

ఆతః షోకవీణ నిచ్చే నా కది సజీవ
మావిపంచికశ్రుతులందు నమృత మున్న
దది నదించిన నాదేహ గుచ్ఛతఖండ
మది నదించద నాదేహ మనవిధూళి.

నాపురాకృతపాప మేమో పలుకద
యావిపంచిక నే నెంత యూర్తి పొంది
దానితగ్రతులు మీటిన దానిపైనఁ
బట్టలేనంత కోపము వచ్చి నాకు

శిథిల మైపోననీ విపంచిక యటంచు
విసరివైచితి దానిఁ బృచ్ఛీతిలాన
నపుడు తెలిసెను నాయాత్మయందు దాని
తీవ్రఘాతమ్ము వచ్చి ప్రతిధ్వనించె.

౧౨

ఈ కలన శరత్పూర్ణి మానృతశశాంక
లలితరోచిర్విత్తాన మాకెలన ఘోగ
ఘనతిరాంధకారచ్చట్రాంతఃసూమి
అందు సగ మిగు సగ ముంటి నవుర నేను.

ఈశరత్పూర్ణి మాచంద్రికాసుధామ
కీచిలో నున్న నేను స్ఫూర్తిభవన్న
వీరశంపాలతాకృతి పూసియుంటి
ఈసగము నాప నాకె కన్పించబోదు.

ఉగ్రరాహుచంద్రార్థబింబగ్రహము
వోలె నున్నది నాస్థితి.

న్నేనాపూరితమైన నాదిన్నప్రమద
లోన నెంతి యున్నెంచి వెలుంగవేగు
నర్తి యతిపుపితమ్మైన పైడిప్రతి
అస్థిపేయచుఁగభక్తి యపరిమితిము.

ఈప్రదీపికాకాంతి దిగిభసమూహ
గండఫలకంబులం దలంకారచిత్ర
వెల్లులై వెల్లు నని లోన బ్రమసిపోతి
నకట! దీపిక మొదల నంటుకొనదాయె

అంటుకొననేని యీదీప మతిశయితర
సాతలోతుఫల్ల ఫణిఫణాచ్ఛవివినుత్తు
ఘనచలద్రత్న మగుచు శిఖావితాన
కాంతిచయమున సూర్యలోకములు ముట్టు.

౧౪

అమృతమూర్తి ప్రేమసివదనాంచలమున
మందహాసోదయం బగుమాడ్కి నాడు
చిన్నిపూదోఁటలోఁగూడఁ జివురులెత్తె
నీవసంతప్రభావమ్ము నేమి చెప్ప

ఈపువ్వుందీవబోదెలో విట్టై ముడుచు
కొని భుజగమనై నిదురివోఁ గోర్కి గలదు
ఓలి సొగసు నాక్రియురాలివోలె నిజ
సూనవనలత నాకు శుశ్రూష చేయు.

ప్రేమసీతలు

౧౩

ఇది నున్నోర్తియైతే నామిశశీ
 ముడికిపోయెను నామక పిడచకట్టు
 గమ్యమాకగదపత్రికోగము లున్న
 నీనుచలివేంప్రలో నచ్చి నిలచినారు.

ఒడ్డు లురలిన యమృత మోషలో! అయోగ్య
 విశక్తిగమ్మపైఁ బ్రవాహించినావు
 ఈభవత్కృప జీనవాహినియ యన్న
 నాఘటము కాలశేఖరభిన్న మగుదాక.

అట నదృశ్యస్మయగు ప్రవాహమ్ముచోటఁ
 బొలములై భావిసమయలొంగలము తగిలి
 యీఘటవిభిన్నశకలము లేమిభావ
 ములు కృషీవలుస్పృహయసంకులము లగుకొ.

౧౬

ఈవిలాసాధికజ్యేష్ఠ మొడ చుండి
పనలు తొలిసంజరేకలు పర్వినంత
మధురసీమంతినీచారుమందహాస
వాసనలు చిమ్ము వెన్నెలల్ గానె బళిగ.

చూచుచుండ విలాసపుచూపు లొవవె
గన్నుగవచ్చిట్టచివరి భాగములయాదు
సాంధ్యశీతలమైన యీచల్ల గాలి
ముద్దుటిలాల్సినర్జోక్తి ముర్చురించు.

కిను విలాస మీవెన్నెలకాల్వలందు
దేలియాడు శరంగవీధికల నడుమ
నాప్రణయభావరాజహంసీప్రయాణ
మమృతమాధుర్యపుండ్రోవ లంటి నడచు.

చరచుశీతలమగు దివాచ్చాయలందు
 నీసడక కొంచెముగ స్పృష్టమైనయదియ
 ప్రణయసూనపరీమళ వ్యాప్తదేహ
 కృతకుతూహలులము పులకితుల మేము.

క్రుతదినాంతసంధ్యాపటల్లోకనాథ
 చరణజనితరావమ్ములు గిరులుకొన్న
 నీయురుములోనఁ గలసి ధ్వనించుచుండె
 మాహృదంతరమ్ములు నీలమస్పృణమూర్తి.

ప్రణయినీలనీరజాభముల కనుల
 కాటుకయుఁబోలె గగనమ్ము క్రమ్మియున్న
 నీగొడుగునీడల నొదిగి నిలచినాము
 శైత్యముగప్రభూ! నవాషాఢజలద!

౧౮

ఆజగదస్థితజ్ఞేష్విరాజమాన

మైత్ర సేత్రాంతరమ్ముల నరసి యరసి
కొన్ని జన్మంబులకు మున్న నన్ను నేనఁ
చూచుకొంటిఁ దత్సంయోగశుద్ధశీలు.

ఆప్రణయదిన్యశయ్యపై నవధరించు
గంగనాభుఁడ నూహకురాని సుఖము
లేమి యని చూచుఁగోనఁ ద్రపామధురిమఁ
గలఁగి చూపు నైశ్చల్యంబు గలఁచివైచె.

ప్రేమగీతాలు

౧౯

ఏ నొకసమీచిబాలుడ వీప్రసవము
నాకు సమభాగినిగఁ గూర్చినాఁ డతఁడు
మాపగస్పరమ్మును స్పర్శమాత్రమునన
పులికితబ్రహ్మపథమునఁ బోవఁగలము.

ఈయనంతపథమ్మున నెంతమార
మరుగుదుమొ మాకె తెలియని దది, తలాపు
నందఁగారాని కడల సంధ్యాసమయపు
లగునొదోచులలోన వాఙ్మయి మాకు.

ప్రాగుదితచంద్రబింబముపైనఁ దరక
కట్టినటులున్న కొత్తమేఘంపుతునుక
మమ్ముర మ్మనుచున్నది మాటిమాటి
కచ్చటికి మేము నేడు ప్రయాణ మగుట.

౨౦

నేను పసినాడ నప్పుడు నిత్యబాల
 లీలకొఱకు నొక్కగులాబిపూలమొక్క
 నాకుఁ జూపించి యిది నీది నాయనా! య
 టంచు నాయేను పుడిపె మాయమ్మ నీది.

అనియ మొద లాగులాబిమొక్కన్న నాకు
 నాది యనుభావ మేలనో నాటుకొనియె
 నలదిగంతనుందలి నుగుదంకురములఁ
 బిలుచుకొనిచ్చి దానికి వీరఁజేతు.

ఆమొలకగూడ దై నందినాభివృద్ధి
 పొంది యొకనాటిప్రాదునఁ బూవు పూచె
 అందులోని తుషారమ్ము లమృతధునులఁ
 టనియె మాయమ్మ తన కది యాయు నంట.

ప్రేమగీతాలు

౨౧

చేను పురుషుని నామో 'ధుని' యిరువురము
సోయిసోయి చొచ్చితిమి యంభోధిలోన
నెరుదియుండ తానె మే మన్న యట్లు
నారనము చేసి తనలోనఁ గలుపుకొనియె.

౨౨

అలసి యీనిర రతటబునండు నేను
 విశ్రమించిలి వనదేవతాశ్రమమున
 నామె యాతిథ్య మొసఁగి నా కమృతమైన
 యీప్రసవ మిచ్చి నన్ను రక్షించు మనియె.

అది యనుభవించునా నలదా యటన్న
 సంశయకృశానుకీలల సమసిపోయి
 దృఢనిశ్చయచ్యుతుడ నావివ్యసుమము
 వాసనలు చూడి నే చూడఁబడియె నుము.

అది మొదల యీప్రసూన మంతింత నాడి
 నత్తలై సోవుమన్నది ననరమ యరు
 దెంచి పూవునుగూర్చి ప్రశ్నించునేని
 యే మని వచింపనలయునో యెఱుఁగరాదు.

ఇగ్నామును బ్రహ్మణమై యేగియేరి
చంద్రబింబముగ్గో జొచ్చి చనుచు చందు
నొకవిసర్గలన్నియు విజృంభింబు
నిచయపూర్ణములందు మాన్వితమి సోయి.

ఆర్పునీ యెందు బుట్టెనో యని గెుచటికిఁ
బోవునో యని సంశయంబులు ఘట్టిల్లి
యిహ్వము నిఱునంకల నేగినామ
ఎంత యేగిన దాద కానిపించ లేదు.

పోవుచుండ నే నొకసేటిబొట్టు నయితి
ఆపయిన గొన్ని నాళ్ళకు నంబుకణ మొ
కండు నను జూచి 'నది మొదల్ కానిపించ
లే' దని వచించె నది పట్టలేదు నాకు.

౨౪

ఒకవిచిత్రమయైన స్వప్న కథ నీకుఁ
జెప్పెదన అది ప్రళయనిశీధమంట
పోంగిపోయి సముద్రాలు భూమియెల్ల
బుసబుసని నుర్దులో ముద్దిపోయెనంట.

నాల్గుదిబ్బలు మిగిలియున్నవంట యానా
నల్వరము నీవు నేనును నాజనకుఁడు
నాసఖుఁ డొకఁడు విలిచియున్నామంట ప్రళ
యాతిభీకరమంట గగనాంగణంబు.

ఇంతలోఁ జూడ మిగిలినా మీవు నేను
నిఖిలవర్ణాతిభీకరస్నిగ్ధములగు
ప్రళయమేఘకాంతులను గన్నడియు నీవు
కప్పడవు తుద కేవల యొక్కఁడ మిగిలితి.

ప్రేమగీతాలు

౨౫

అమృతనిభృతమ్మలైన నీయక్షులందు
నఖిలవిశ్వము నవును! నా కగపడునఁజే
ఈవిశాలమ్మయిన నీయావిలోచ
నములలోనఁ బ్రతిఫలించె నాహృదయము.

ఈమహావిశ్వముఁ బ్రతిఫలింపఁజాలు
మన యనంతత్వగర్భితచుఘఃఖాన
ధునికి జన్మస్థలంబు నాతరువు నిదియు
నాజననిగర్భమున కల్పమై జనించె.

అస్మదాదికరేణుసహస్రములను
దనమహాగర్భమునయందుఁ దాల్చియున్న
ఆయమ యనంతమూర్తి నా కనవగతము

౨౬

ఈపాణియపయోరాశి మధించినారు
ఆ కన్యపుగిరి నున స్పహిపతిగను
తరచితరచి బలమ్మెల్లఁ దరిగిపోయె
తరచి తరచి భుజమ్ములు విరిగిపోయె.

ఆపయోరాశిలోఁ ద్రిలోకాతిభీక
రముగ విషనహ్నిచూలావాలము సమాదృ
మించె నది యొప్పుగలిగి దేవగళమ్ము
నందు నిలిపితి నేను జ్ఞానాకృతి నయి.

అది గళమ్మున నిలిపినయపుడె నీవు
నేను నొక టైతిమే పుగంధీ! శశికళ
సాంద్రశిశిరముగ్ధసుఖాంసస్రవంతి
మనశిరస్సులఁ దాండవించెనె లతాంగి!

ప్రేమగీతాలు

౨౨

ఏ నొకప్రచాహగామిని యీది యీది
మొదలు తుదలేని యీమహాభోధియందు
నొకసముచ్చితశైలతుంగోర్మిచలన
నీయుదారతీరమునకుఁ ద్రోయఁబడితి.

దివ్యజంబూవికుంజప్రతిహతరయము
లకు ధుసేమతల్లి తరంగాశ్వసితము
లైన యీభూమిఖండములందు నీవు
నాకుఁ గన్పించితి సుధానైకమూర్తి

మఱల వీడఁగఁబోయిన మనలఁ జూచి
శరధి శాంతితరంగమై స్వచ్ఛవార
శిఖరడిండిరసోఽనుస్థిని జేర్చి
లాలనము చేసెఁ బొత్తుబాలలవిధాన.

౨౮

ఇచట కొకపెద్దయబుధి యచట నొక్క
పెద్దయబుధి యీమధ్యఁ బృథ్విమార్గ
మది ద్విపార్శ్వంబులందుఁ దారాధ్వనికష
శిఖరమగు నృక్షతతిచేత శీతలాబు.

ఆపథమ్మున నీవు నే నరుగుచుంటి
మచ్చదీయాననాబ్జాబు లమృతపథుర
మగ్ధనిన్ద్రోతములచే ముఖరితములు
పక్ష మతిమగన్యు మయ్యె నీపరమకరుణ.

ప్రాగ్గి శాయాతమృమమందపననధూత
మైన యీతకుపుష్పంబు లంజలి గొని
సాచినన్యస్మితాకృతి వేచియుండె
నమృతధుని యపానిధి మన యాగమనము.

ప్రేమగీతాలు

౨౯

నే నొకప్రమాదచూలఁ బూనితిని జేత
నాప్రీతినుమఁబునందు నే నవఘళింతు
గ్రధితిములు నిందు వరుసగా తొరకములు
కోరకములు కుట్టలములు కుసుచములును.

మొదటిమొగ్గలు నీకృపాముగ్ధదృగ్గ
భస్మి యెరుఁగమి వికసించి పరిమళించ
నచటివి భవత్కృపాలోకనాశచేత
నరవికసితమ్ములు తుహినాంశువదన!

ఈ చివరగ్రుచ్చబడిన పూలెల్ల విరిసి
నీవదనచంద్రమండలనిస్సృతామృ
తాభిషేచనమునఁ జేసి యాశలందు
ధృతమధుస్రుతిఁ దేంట్ల కాతిధ్య మిచ్చు.

30

ఈమహావకాశమ్మున కీచట నేను
అచట నీవును నిలచి మోహనదృగంత
మాలిక ప్రసాదమున నీనుధ్య నున్న
నీమ పుష్పచయమ్ముగాఁ జేసినాము.

ఒకరి నొకరము కలసికో నురికి యీప్ర
సూఁపూర్ణావకాశమ్ములోనఁ జొరఁగ
నిర్వృత్తును బుష్పాకృతు లెససి లుప్త
భిన్నరూపులమై విడంబించినాము.

తెలియెగిలుగుంపులోని విగ్గులవితాన
విరిసిన యచంద్రచంద్రికావిమలలోచు
లొలసి మనపైన నొక్కరి నొకరిలోన
నిపవనచంద్రికలు గ్రుచ్చి యెత్తుచుండె.

తూర్పుకినుమల వహన చంద్రునకు దాకు
 తిళిములచాలుతో సుధాసిక్త మయ్యె
 నాశక్తిమున్ను సిక్త మైనది భృశము
 చిస్మదారోహణావరోహణములందు.

అనిత వేగాన గిర్యపత్యకము లెల్ల
 గడనిగోవుచు శిఖరశేఖరములందు
 శిశిరసవమంజులస్పర్శచేత సాలసి
 యమృతమూర్తిని దస్మయత్వము భజింతు.

ఇన్నిశిఖరంబులందున నేగి యేగి
 యీమహాస్పర్శసుఖ మేలొ యెఱుంగలేన
 ఉన్నతోన్నత మీశిఖరోజ్జ్వలాగ్ని
 సీమ శశిలోన నీవు తోచితివి నాకు.

39

సూర్యుడను నేను పొగ్గి శాసుందరీము
ఖారవిందసుందరతిలకాకృతి నయి
యుదయ మందితి నాకోస మిదురు చూచె
విడిలు రేకల నీప్రొద్దుపొడుపుపూవు.

ఓదయాస్తవగంబు స్వీయోజ్జ్వలితపి
శంగవర్ణసుందరదశచ్ఛవులచేత
నామెయును ముగళిశిరకరాలి నేను
ఒకరి నొక్కర మనుసరించుకొనినాము.

మాపరస్పరాలోకసమధురదీర్ఘ
విమ్యసుందరాపాంగసూత్రములచేత
ననిలపథములఁ దేజోమయమ్ములై న
ముళ్ళు పడఁ బ్రధివ్యాకాశములకు నేడు.

ఈసుధార్ద్రశాఖాపి యేచ కలసి
కొన్న యాయెడ గుఱు తిడికొన్నగాని
ఆపయిన నేన ప్రవహింతు నధికమూర్తి
నామె యే మాయెనో తెలియంగరాదు.

వేగ మూగి శాంతమ్ముగా నేగుచుండ
నేను శారదస్వచ్ఛవిజ్ఞానమూర్తి
నామె నాయట్టయదుగున నణగియుండఁ
బోలు చిక్కణశ్యామజంబాలమూర్తి.

జలనిధిప్రాంత మద్ది పార్శ్వములయందు
బంగరుంబచ్చకంకెలు వదలి సొగసు
చాలుకట్టిన యారాజనాలపైరు
నందు నామె ముమ్మూర్తుల నవఘటించు.

ఈనవనసంతసముయ ని త్లేగుదొంచి
చిఱుతపువ్వుదోటలెల్ల లఁ దిరుగు ప్రణయ
ముగఁగూర్చి ని మత్పదాంభోజములను
వికసితసుమాతి ధేయ మర్పించె జూడు.

యుగయుగాల నసంతపుటొత్తు లెల్ల
దాచికొని భావినుధుసుసాందర్యచిహ్న
గర్భితమైన యీసునుకాండము లివి
దివ్యయావనవతులలు తేజరిల్లు.

ఆతిధేయమ్ముగా లబ్ధమైన యీసు
మప్రకాండమ్ము సమకూర్చి మాలఁ గ్రుచ్చి
ఇది భవత్కంఠసీమ నర్పించినాను
సీవు ధ్రువమండలంబున నిలచినావు.

నీనిజస్వరూపమ్ము ధ్యానింప నెంచి
విశ్వవస్త్రంతరమ్ముల వెడకి వెడకి
కొనకు నాహృదయాంతఃకొటరస్థ
వైన సూక్ష్మాకృతిని విన్ను నే నజీరితి.

నేను ప్రాపంచికముగ ననేకకార్య
లన్న హృదయుండఁబోలె నెల్లరకుఁ గానఁ
బడుదునేకాని దేవి! నాభావ మెప్పుడు
నియ్యిలన్నంబు నీపాదసీరజముల.

నీవియోగ మ్మటంచు నే నిక్కువముగ
 నెఱుంగ నే యెఱుంగను నాదుహృదయసీమ
 నీ వకృత్రిమభావనానిశ్చితాత్మ
 వెల్లపుడు మూర్తి కట్టితివే యటనుము.

ఇది యెచటనుండి వచ్చిన దీవియోగ
 వహ్ని యెచటి దీసంయోగభావశాంతి
 దేవి! నీగీతములు పాడి నివ్యమైన
 సీమసంయోగసుఖవార్ధి నీదుచుంటి.

ఎపుడు నీపాట లే నాలపించలేనో
 రవులుకొనును నాదుహృదంతరమునయందు
 నీవియోగాగ్ని యపుడు.

ఈపవిత్రకార్తికసంధ్యాపదముల
నొలయు జులతాతపములఁ గృత్యోపనాస
కాశ్యమునఁ దూలిపోయి నాకాళ్ళు సాంధ్య
సృత్యదీశ్వరు నివి తలపించు నెలులు.

ఈపవిత్రసంధ్యాకాలనృతనవారు
గాంశువులు శశక్షతజరమ్యములు నాదు
మేనఁ జందనమునుబోలె మెత్తఁబడియె
గనులు నాయవి నిప్పుకల్ గ్రక్కఁదొడఁగె.

భవమహాపూజఁ దన్మయభావమందు
నాపయిన నీకటాక్షసంతానలహరి
ఇంతి! నీవు దోసిళ్ళతో నెత్తిపోయ
శివశిరఃప్రదేశకృతాభిషేక మయ్యె.

35

ఈయువఃకాలశీతవాతోర్ని లేచి
 క్షణవేణాసరిత్యుల్యః గృతనిమజ్జ
 నాతిధౌతశరీరులమై శివార్చ
 నోపవాసవ్రతం బూని యుండి మనము.

భుక్తపూర్వాహ్లావేశకుః బోయి భక్తి
 మోసులెత్తగ నాసంధ్యముగఁ బొనర్చి
 నట్టి శైవమహాభిషేకానసాన
 మునను గర్హరహిత పూనినాము.

ఆమహాఖండహారతియందు దీప్త
 మైన యిలువేల్పు విశ్వేశ్వరాచ్చలింగ
 మందుఁ బ్రతిఫలించిన మనయాకృతు లివి
 అర్ధినారీశ్వరభ్రాంతి నావహించు.

ప్రాతఃకృతనిత్యం దీనీరజమృతం
 గన్ధతమనల్లి నిండఁ జందన మలంది
 మద్భజాశ్లేషే తాకసంవలితమగు గ
 శమ్ము కాలాగురుకళంకితమ్ము చేసి.

కమ్రుకస్తూరికాతిలకమ్ము దిద్ది
 ఫాలసేమ, బంగరుచంద్రవంక పొదిపి
 దీర్ఘ రమ్యసీమంతవేధికఁ గనులను
 గృహ విభూతిరేఖలను దీర్ఘీకరించి.

నీయెదుట నిల్చి నిన్ను ధ్యానించుచుండ
 మార్గశీర్షపు భూధ్రప్రమాణమైన
 మంచు మత్తనూవల్లికాంచలముల
 మసలుచున్నదిసూవె సంబంధివోలె.

౪౦

ఈనిభృతపనితైకాదశీనిశాపి
శాంతశ్రీకాలనాథపూజాసమయము
లందు ముఖమండపమునందు నందఱివలె
నాప్రదీపము వెలిగించినాను నేను.

ఇవియుఁ జెంగల్వమొగ్గఁగో శివకమాయ
పులకితజటాగ్రశేఖరమ్ములొ ప్రదీపి
కలు శీవాలయముఖగృహజ్వలితములలు
దివ్యతారక లన్న భాంతి కలిపించు.

అస్కదీయప్రదీపికాభ్యంతరమున
స్వలితమైనయది పరబ్రహ్మదీప్తి
దేవి! తానకకరుణాప్రదీప్తివలన
నీసమాగతేతరజను లెఱుకలేక.

ప్రేమగీతాలు

౪౧

నీవయినఁ బాడినట్టి నానిభృతీతి
సాకుటయె పరమార్థ మాపై న దేవి
అందుఁ బ్రత్యక్షగమ్ము నీమందహాస
బాలచంద్రాతపములలోఁ బ్రజ్వలించు.

బాలకులు మూగి వెన్నెలవత్తికొరకు
శ్లోక్షదృష్టులు నెహకాదుచందమునను
మృగహృదయులు నామిత్రములు మదీయ
గీతికార్థచ్చులకు వెదకెదరు దేవి!

౪౨

అల్పబుద్ధు లజ్ఞాతదివ్యాస్మదీయ
భావ లీమరదృష్టదేవతలు వచ్చి
ముగ్ధహృదయుండనైన నా మోసగించి
నాహృదయగీతి లాగుకొన్నారు దేవి!

విమలమృదుగీతివైఖరుల్ విస్మరించి
విస్మరించిన దిగులుగో వేమరునయి
మత్స్యరాగీతికాంచలమార్గ ములను
దిరుగుచుంటి నున్నత్రునికరణి నేను.

ప్రేమగీతాలు

౪౩

భవదనంతభావములఁ ద్రిభాగశేష
మైన యీదీర్ఘ హేమంతయామినులను
గలతనిద్దురలో స్వప్నకలనచేత
నిను సాక్షాత్కరించుచుంటివి లతాంగి.

పృథివి యంతయు నీసాదపీఠముగను
నలసరించి యనంతాకాశ మావరించి
అనిలవీచికాస్తంభన మాచరించు
విన్ను సేవించుచుందు రగ్నివరుణులు.

౪౪

ఈగచాక్షుంబుచుండి నాపైఁ గవిసిన
వీయుపారేఖ లివియు మత్ప్రేయసీప)
భాతవేళాశిశిరముగపంకజాత
మృదుకరస్పర్శవోలె నన్ మేలుకొల్పు.

మీలితాడుండనై సెజ్జ మెదలుచుండఁ
దెలివిపొలముల సాగను తెల్లలకుఁ దగిలి
నామనసు నేదొ యొక్కయజ్ఞాతపూర్వ
మైన యచుభూతి కలిగె నాయంతరాత్మ.

ఆనిమేషార్థమన భాసమయ్య నాసు
గతవిభావరీసుఖదుఃఖఘటన తెల్ల
స్వాప్నికము లని సత్ప్రకాశమున నింకఁ
బోదు నని పులుగడిగిన చుత్తైచుల్లు.

ప్రేమగీతాలు

౪౫

ఈప్రణయగీతి చిత్రమే యేరితోడ
నైన నేనుండ చక్క-కేని రాదు
నాగు నేకాంతమునయందు నన్ను మరుగఁ
జేసినది ఈవభావసుశ్రీలచేత.

అనుభవగీతి నేను నేకాంతగోష్ఠి
నున్నయప్పుడు వీవు రా నొక్కయింత
కొక వాగీతిసతి త్రిపాకోమలాత్మ
అది మనము నర్మగోష్ఠి నున్నపుడు రాదు.

౪౬

అమృతతీర్థంబునం గ్రుంకులాడఁ బోయి
 యీదనుక దేవి నీవు రాశేదుచూవె
 నీకయి శశాంకమృదుయామినీపనీమ
 తానిలములలోఁ జూచుచున్నాను నేను.

రంజితాధగతాంబూలర క్షిమంబు
 చిఱునగవు తెల్లదనములోఁ జిటిలిపావ
 నెదురుగాఁ దోచి నాకు నందిచ్చినావు
 చిన్నిశిశువునుబలె తీర్థసేవఫలము.

అరయ నందీశ్వరుని యీషదాకురతిని
 పాణయుగరమ్యమూర్ధదేశంబువోలె
 హైమజలదంబుకొసలఁ గోరాడుచుండి
 చల్లనయ్యె మాయెడల నీచంద్రరేఖ.

ఏదెనిమిదేడ్ల కూటు లెదుగరాని
కుంజ్రవోలిక భావమున్దుఃషను నేను
ఎప్పుడో నమున్దుషనేని యితర
జనుల సాక్షుర్నాప్రతిచ్ఛాయ లవియు.

కాదయేని చేమంతి ఆఘాణయోగ్య
వైన నిన్నుఁ జూచింతు నేలా! విలాస
ములుకు వినుఁ జూచి యానంద మొందలేక
చెలుపుతెక్కల విడిలఁదీసెద ని దేల.

౪౫

నీ వనంతభావాలయవై విశాల
భావసామ్రాజ్య మేలుచున్నావు దేవి!
నీకృప న దెంత భావమేనియును సుపరి
చితిమయట్టులఁ దోఁచు నాచిత్తసిద్ధి.

ఈప్రణయభావగీతము లివియు నీకృ
పాతిశయమునఁ బూవులేనట్టిచోటఁ
దావియును ప్రొమ్మొగిలులేని తావునందు
శైశిరపృష్ఠపురంపరల్ సంతరించు.

ప్రేమగీతాలు

౪౯

శ్రీదమై శాంతమై సమీచీనమైన
యన్యయపదంబునందు సింహాసనమున
నీ వధిష్ఠాత్రి వేలుచున్నావు కమల
పనసములు వీచు నీపదాబ్జములనుండి.

అకట! కామాదులైన యీయాదుపర్వ
తములు వచ్చినవే వచ్చుదారి కడ్డ
మిన్నిదినములుగూఁ బ్రయాణించుచుండి
యన్యయపదంబు పొలిమేరలైనఁ గనక.

౫౦

ఇవి మహామోహపుంభూము లిచటనుండి
వివిధకష్టములు ననుభవించినాఁడ
అచట ముక్తిపొలాలు నం దెచటఁ జూచి
నను సుఖాలె పరిమళించినవి భృశమ్ము

ఎంతయెంతకష్టమ్ములకేని మొగ్గి
ఎన్నిమోహాలనైన జయించినాఁడఁ
బూర్ణయత్నమ్ము చేసి యీముక్తిపొలము
గట్టునెత్తమ్ము కొంచెము గదుముకొంటి.

ఇరులు గ్రమ్ము నిస్సోద్రున మఱలఁ జూడు
గదుముకొన్న ముక్తిపొలాలు వదలిపెట్టి
గెలుచుకొన్న మోహాల నేలలకు వంగి
అకట! సాలోచనాత్ముడ నైతి నిట్లు.

అతివ! యీకుండ మూది నిశ్వాన్నిహాతి
 నైన నాదుకర్మిష్టితకగు సహాయ
 పడెద ఏపొగ పోయి నాపలితనేత్ర
 కోణములు జ్యోతులై వెలుంగు గృహలక్ష్మీ!

వచ్చిన వసంతమల్లి కాప్రసవదామ
 ములును మంచిగంద మృంజలుల ఘటించి
 ఆహుతిగఁ జేసితిని యిప్పుడగ్ని యందు.

కనుగొనినవారు నను వసంతుని సుమాస్త్ర
 గుటిచి యజ్ఞదీప్తితుఁ డనుకొనిరి గాని
 కేస్తురాలవు నీన యగ్ని సమకూర్చు
 నగు నిజానికి కర్మిష్టి నని యెఱుంగరు.

౨౨

పగలె రాతినలె తమోభయద మయ్యె
గగనభాగగర్జితమేఘఘటలవలనఁ
గురియుచున్న నర్ష మ్మిది కురియుచుండె
నేగుచున్న నే నిట్టల యేగుమిది.

పటపట నెగుల్చుకొని నేలపైకి దుమికె
నేము యామిన్ను లచ్చోట నీశరీర
ముత్పులక మయ్యె నే నుతి కూహ సేతు
పిడు గ దెల్లుడు నాపైనఁ బడునయేని.

ఆర్ద్రవసనాంతపిహితోత్తమాంగుడై స
యేను నభిసారికంబలె నేగుచుంటి
నాచను ప్రశస్తపథ మెచ్చటో

ప్రేమగీతాలు

౫౩

ఈవిలయనాతవర్షపాతావసరము
 పూర్వకారానికాశిష్టమును సుస్థి
 మైన మనజీనితిబునయందు సంది
 యములు కలిగింపబడుచుండె నమృతమూర్తి.

ఈవిలయనాతవర్షపాతావసరము
 సందు మనపురాకిల్పితమైన ప్రణయ
 సౌధ మట్టిటు కదలి భూస్థలిఁ బ్రసాత
 మగునొ యనుసందియమ్ము న న్నావరించు.

ఇతడు విలయాధినేత కాదే శశాంక
 మాళి యీదేవదేవునివ్యాలయమున
 నాందిపీఠముకడ భావనాప్రకల్పి
 తాస్మదుభయమూర్తిగ సమర్పాత్ముడైతి.

౫౪

ఈపయోధితరంగమ్ము లింతవఱకు
పరువులై వచ్చి యొడ్డున విరిగిపోవు
ఈయనంతనైల్యమ్ము తా నిచట నిచట
తెల్లని కరళ్ళలో వచ్చి తేలిపోవు.

ఈయనంతశూన్యమును నైల్వించె నెవఁడు
ఆనుహానైల్యమును దిగంతావృతమయి
ముంచుకొను వార్ధిఁ బ్రతిఫలించిచె నెవఁడు
నన్ను నీవార్ధితటి నిల్వినాఁ డెవఁడు.

ఈయగతనైల్యమ్ము నాయీశరీర
మందు వ్యాపించె నాజన్మమాది

ప్రేమగీతాలు

౫౫

సుకడు ఘోరమునందు వ్రాసికొని యెరకు
పుట్టితో నాకి నచుతము సుమనోజ్ఞ
మైన గానియు నాసు నీ నన్న మేను
జలదరించుచు ఓయి! ఆపాఠజలద!

నిను నుదీయగిరాంవీధి నిలిపి శైవ
సాంఖ్యతాండవనూపురస్వరము లొలుకఁ
జేసితిని నీవు మింటికి క్షీతికి నేను
కవుల మైతిమి హృదయదుఃఖములు పాడ.

నీవు జగమునఁ జీకట్లు నిండఁజేయ
వెలుగు చొరని యింటిమూలలకుఁ బ్రాకి
ముసుగుమప్పటిలోఁ గన్ను మూతవెట్టి
పొదలు పెనుచీకటిని శాంతి వెదకికొందు.

౫౬

ఇది ప్రసవజన్మ మెత్తిన దిదియ చాలు
నన్ను నచిహైమనిగళబంధములచేతఁ
దనయెడకు లాగికోఁ బల్కుతాళ్లఁ గూడ
నేటికో నన్ను బంధించ నింత తివురు.

ఇది యొకఁడె బంధ మహి మది నెంచికొంటిఁ
గాని యీరెమ్మ యీకొమ్మ దీనిచివర
పొలుచు చివురులు పిందెలుపో యివెల్ల
నన్ను లాగఁజూచెడిని బంధములు వేసి.

నిక్కముగ ననతిక్రమణీయమైన
దైచును నూర్ణ నాభికృతమగు చెట్ట
వాగురఁ దగుల్కొని కృతమహాగనుడను
వెలీకి లోనికిఁ గాక తపించుచుంటి.

ప్రేమసీతాలు

౫౭

అసలు నడిసంద్రమందు గేహంబు కట్టి
యీతుపానుల గని భీతి యేల పొంద
ఒక్క వేళి యీవార్నిధి యుబికినచ్చి
నన్ను ముంచునే యని యరుకొన్న నేమి.

నాగృహము గుర్తుగానున్న నావికులకుఁ
దొలుతుోజల మనసులోఁ గలకెగాని
ఈమహావారి కదియు తొదా మొదల గ
ణించుకో నొందు రెండు కన్నీటిబాల్లు.

ఇప్పుడు బిట్టుగ లేగెడు నీతుపాను
క్రమముగాఁ దగ్గిపోవును కాక యేమి
చేయఁగల దూరకే పొంగి శిశిరమైన
కెరటములమీఁద నన్ను నూగించునేమి!

౫౮

ఎట్టయెదురుగఁ దోచెను కొట్టవచ్చి
నట్లు కోసిన కొండకొ మ్మనఁగ నీశ
రత్నమయకించిదసితసేరదము వాయు
పథముకడఁ దాఁకి తారకాపథము మిగిలి.

కాన్తకొమ్మల గోనఁ జీఁకటులు ముదిరి
ముడులుపడి నేలపై రాలి పడినయల్లు
నీలచిక్కణములు చల్ల నిడ లొలనె
మఱల నిట విశ్రమింపఁగ మఱను పుట్టు.

పొదవెలికి వచ్చినట్టి లో నిదురవోవు
శ్వాపదముకాలిగోరు నా నరలు మొగిలు
చాటుబడి యర్ధవిస్పష్టచంద్రరేఖ
నాయెద సమాశ్రయించు పునారిరంస.

ప్రేమగీతాలు

౫౬

ఈవిశాలము నందనోపేత మమృత
దంబు సుఖనిధి స్వర్గఖండంబు దీని
మృదుచ్ఛాదయమందు నేన నిర్మించుకొంటిఁ
గడు నదిన్యవస్తువుల సంఘటనపరచి.

ఈమయానిర్మితోస్వర్గ సీమయందు
నిఖిలవర్ణ సుందరతరన్నిగమైన
హరిధనుఃఖండ ముదయించె నాధమస్తు
చివరలుచు వానజలులచేతఁ గరగె.

నాస్వగు తమడేత్రసంతతులు రాజ
నాలు పండెను తొలివిత్తనాలు పండె.

మనవిచాహాని కచ్చువోసినదిసూవె
సకియ ముగవిస్రబ్ధ యీజన్నియావు
లియతిభావుడనై యొడల్ విమురబోవ
నాయొడలు నాల్కతుద చాచి నాకజొచ్చె.

తరచి గిలకొట్టరాదును దరకమీగ
డలును చిగుపలై వెన్నయు వెలలరాదు
సుప్రసన్ననిత్యము లామెచూపు లట్లు
వికృతిరహితమే తత్ప్రకల్పితపయస్సు.

ఉజ్జితాఘడివ్యమ్ములౌ నుభయసంధ్య
లను బరస్పరసేవావిలాసనేత్ర
లగు భవత్పితౌపాంగపయఃప్రవాహ
వీచికాసుఖ సీమితవిలోచనుడను.

ప్రేమగీతాలు

౬౦

కృతమహిమదితిప్రదోన్నతమస్త
నిహితమై యశృగ్లాహభిపిహితమైవ
తె శినబార్యాపనమ్ములు మస్మామయ్యె
మనయొరంగు పూజాకుంకుమమ్మునలన.

ఒడ్డిగిలఁబెట్టి కొడితీసి యుజ్వలింపఁ
జేసిన స్రవీపికాకాంతిఁ జీకటులును
పలపలై కపురారతివెలుంగుఁగోనఁ
బాదలె జ్యోతిస్సులన దేవిపదనఖములు.

ఈశరద్రాత్రి శైలకన్యాసుహృద
రంజితాత్ములము శివశిరస్సుమీఁద
సగము నిండిన చిన్నారిచందమామ
మొగిలుచాటున వెన్నెల మూసబోసె.

౬౨

వానకోయిలనై నేఁ బిపాసఁ దగిలి
వృతవిసేలాబ్దమున నొక్క తెక్క విచ్చి
ఎండ పలుచనిపొర నొక్కయెఱక చాచి
పైకిఁ జూచుచునుంటి నీరాక వేచి.

అతికృశీభూతమగు దేహయష్టితోడ
శారదాచ్ఛసీరదముక్తజలకణంబు
వైన నీ వేగుదెంచి నన్నంటినావు
లేమ ! నీ వంటినట్టులే లేదు నాకు.

శిశిమధుమాసములు గతించి కృషికులు పొ
లాలు దున్నిన నాగేటిచాలులందు
తెక్కలను జూచుకొని నీటిచుక్కవైన
నీమృదుస్పర్శలో మేను నించుకొందు.

ప్రేమగీతాలు

౬౩

ఈచిలుతిను త్రిమగు చూచి యెల్ల నారు
 ఏనుహానారిరాజ్యం నిది దొరకెను
 ఏనుహాశుక్తిగర్భాన నిది జనించె
 నని మహాశ్చర్యచేతస్కులైరి దేవి!

శుక్తిగర్భము చూసిన సుకృత మేమొ
 దిన్వరత్నపరీక్షకుల్ తేరి చూచి
 ఇది మహాదృఢ మనిరి యేదీప్యమందు
 చిలుతిముతైమ్ము లిట్టివి యెలుంగ మనిరి.

మాక్తికాచ్చప్రభల్ చూచి మరుజులెల్ల
 స్వాతి తొలినానచిను శంతస్వచ్ఛ మనిరి
 కాని తచ్చుక్తిగర్భసంకల్ప మేమొ
 ఎఱిగినది స్వాతిచిను కొక్కడే! శుభాంగి!

౬౪

అస్మదంతరసంభూతమైన కోప
మనెడు ఐహ్నిక విసరితి నామెమీఁద
ఆమెయును నోర్పుతోఁ గలిసంత కాలి
ఎంత కటికతనమ్మని యిడిసిపోయె.

కడగి నాయెడ నిండి పొంగారు ప్రేమ
పూర మాయమమూర్తిపై ధారపట్టి
క్రుమ్మరించితి నామె న్ గ్రుచ్చియెత్తి
సిహృదయ మెంత చిక్కఁగనిభృత మనియె.

ఒకచుహాసంస్మృతిఫలంబు నొందువేళఁ
దలఁతు నామె నాకాలిసంకెల యటంచు
ఒకచుహాసంస్మృతిఫలంబు నొందువేళ
మచ్చిగనృపూజాకుసుమం బటంచు.

ప్రేమసీతలు

౬౫

కరములందునఁ గరములు కలిపివైచి
ఇట్టై మనమిర్వరము చెట్టు కట్టినాము
చిగురునఁ గొసాకులోఁ జిన్నిచిన్నిపూలు
కాయలును పిందెలును బూచి కాచినాము.

ఈతరువునందుఁ జివురులు లేతలేత
పూపమొగ్గులు తావులు బుగులుకొన్న
పువ్వులుగ నన్నుఁ జేసి నీవు తరులగ్న
కంటకాకృతి వైతివి కరుణమూర్తి!

౬౬

నిరత మీకొండయంచుల దొరలినచ్చు
 నెత్తిపోతల వేగాన నెగురు నీమ
 హంబుశీకరసంతాన మాకసమునఁ
 జలుతకొవ్వనజల్లుతుంపురులవోలె

తుంపురులజల్లులందుఁ ద్విపాంపతిఘృణ
 లాలసి కిర్మిరితబైన వ్యోమసీమ
 నైంద్రకాన్తుకళిండసహస్ర మొప్పి
 చివురు తొడగెరు మీట నూఘవతలస్మి.

నీటిజల్లుతుంపురుల పండురులలోన
 ఇంద్రధనువుల తోరణా లెగురుచున్న
 పెండ్లిపందిరి నన్ను భావించుకొనుచు
 నాయొడలె నాకుఁ దెలియ దీనాటిపగలు.

ప్రతిదినమ్మును సాయంసరాగరమ్య
జలధరచ్చాయలందున నిలచియుండి
అరియ నుటీమటీ యనిపింతు నామెచేత
నేను నిన్నె ప్రేమించుచున్నా నటంచు.

మాచిటుతకందుల హసన్ముఖోచితంపు
నెలపొడుపు లేత పలుచ వెన్నెల చివుళ్ళ
లోన మాప్రేమ నిశ్చితంబైనయదియ
ఈవిధి దినమ్ము ననిపించు తేల నేను.

ఆపలుకులోన నెప్పటిదో పురాను
భవ మొకండు మనఃపథిఁ బ్రాకులాడి
యిదిగదా న న్నిటుల ముక్తిపదముత్రోవ
వెలయఁజేసినదని యనిపించుచుండు.

౬౮

నేను మాయమ్మయొడిలోన నింతచాడ
నైచయపుడు నాలోన సీయళల మిమిడి
యండెఁగావలె నేటి కిట్లుబికివచ్చి
చిత్రచిత్రభావాకృతుల్ చెలువుమిగిలె.

పాడుటకు మున్ను కంఠగర్భమున నెఱుంగ
రాక యన్యకమైయున్న రాగమట్లు
నిభృతచిక్కణమూర్తులు నీవు నిసువు
లిన్ని సుఖములు దాగినా రెటుల దేవి!

అస్మదీయహృదబ్జనాళాంతరమున
బీజరూపమ్ముగా నుండి విశ్వ మింత
ఇది బహిర్గతమగుదాఁక యెఱుంగలేన
అంత యన్యకశిశుమూర్తి నైతి నెట్లు ?

ప్రేమగీతాలు

౬౯

ఇది యథాకంఠనిర్గతం బవి తథావి
లిఖితములు ప్రేమగీతముల్ దేవి ! నీయ
పాంగరేఖాచలన్మందహాసవాహి
నీతరంగాల నానుగుండియ చలించి

ఈవిశాలకృష్ణాతివీవిలాస
మృదుశబలశౌరదాంబుసంపదలఁ గదలు
లాడు జమిలినావలకు సామ్యము కుదుర్తు
నీప్రశాంతాస్మదుభయమూర్తిప్రథలకు.

ఇది విచిత్రమ్ము నాకు నాకే మదీయ
హృదయమున నన్ను నేఁ బ్రతిష్ఠించుకొనుచు
స్నిగ్ధదేవతామూర్తిని నేన పూజ
చేసికొందు నన్ను వరలక్ష్మీదయితుని.

ఈయసంతప్రయాణమ్ము నేగుచుంటి
నా! ప్రతిమలుపునందు నీవై యిదె కను
మింత దూరమ్ము వచ్చినా వీ నటంచు
జ్ఞాపకము నాకు చేయుచున్నావు దేవి!

ప్రతిమలుపునందునుం జానపదుల జాల
వలె నసంస్కృతములు రాగివైన కేశ
ములును నివ్వెఱవోవు దృక్కులును ధూళి
పిహితదేహమ్ముతోడఁ గన్పించుచుంటి.

కనులఁ బొడిచితి వీయనాగరకజాన
పదకుమారికామూర్తివి ప్రథమమందు
నేను నివ్వెఱవోతి నూహించుకొలఁది
నాకనుగోలంకు నిండుచున్నది జలాన.

ఇది ప్రతిస పూరితిస ప్రవాహింపఃజేతు
 నీయడుగుదమ్ములందు ననేకనాక
 వాహినులు వానినీగముల్ ప్రాశనమ్ము
 గాఁగ భావ్యా ప్రదేశసత్కవుల కెల్ల.

మధుగహైనుచ్చదాభిరామయుచు మదవ
 తీరణన్నుపుఃక్రేంకృతిప్రకస్త
 కూజితయునైన హాసిపైఁ గూరుచుండి
 భావిశారదామూర్తివి ప్రజ్వలింతు.

ఆసరస్వతి విన్ను జహ్వగ్రసీమఁ
 దాండవింపించినట్టి విధాతృమూర్తి
 నన్ను నాస్పృష్టి నేమి యనంగఁగలరొ
 మనశిశువులై న భావిసంపన్నకవులు.

అమృతకేశీరహానాధుడైన యపుడు
 నీచెవుల నూదుచుండు ననేకప్రేమ
 గీతములు నీవు విని యరచూఁతికనులఁ
 బ్రతిప్రణయగీతమున కనుమతి యొసఁగెను.

నేను వినుపించుచు నెయుండు నీకనులవి
 మొగ్గులునుబోలె నిదురలో మూఁతిపడును
 ఆప్రణయగీతి యానాఁటి కనుమతింపఁ
 బడక మరునాఁటికై యాపఁబడును దేవి !

శరదమలమేఘమగు నాకసంపు సరసి
 శాంతిమై తేలియాడెడు చందమామఁ
 బోలె నేకదృక్కులను నీమోము కనుచుఁ
 గనుచు నేను నిదురపోదుఁగావలయును.

‘బాపివాష’ లేఖయొక్కందు వాసి నాడు
నేను ముక్తచచ్చును మధ్యానం వెలయు
హరివిసిలనాయకమణినంట సితస
రఃప్రదేశలో లేందీవరంబునంట.

అతడు మధువాక్కువగు, పరిహాసకాడు
కించిదరుణకపోలము కెలని పుట్టు
మచ్చ నంట శకస్త్రికుచమండలమున
గరగుటకు సిగ్గునడు చూచుకంటు నంట.

హరిమణిందీవరమ్ములు నచ్చమైన
పుట్టుమచ్చయు జూచుకమ్మునివి నేనె
ఆశబలవర్ణ పరితమ్మైన దేదో!

౬౪

ఊహపై నూహ లల్లి నే నొక్కరుండ
నున్నయప్పుడు బంగారుచిన్నిమేడ
బురుజు లొక్కటియా! సర్వమును మహాంధ
కారమున భావవీధిలోఁ గట్టుచుంటి.

ఆవిలాసైకరమ్యసాధాగ్రసీమఁ
బైడిగొలుసుల యుయ్యాల ప్తేమించ
మందున సుఖైకతల్పుడనై మహాంధ
కారమున సుఖస్వప్నముల్ గాంచుచుంటి.

బహుళజన్మాత్తసంస్కాగభద్రమైన
ఒకవెలుగు నాదుగుండెలో నొదిగియుండె
ఆవెలుగు సోకి నామేడయంతి కరగి
పడతి! నే నింతలో దిశాంబరుడ నైతి.

ఒక్క యప్పు కీమేను మహానన్న తంపు
స్వాతమువోలె మిక్కిలిభార మగుచు
మజ్జియొకప్పుడు ననచుకుమాఁకుసుమ
సద్భక్త మై గాలిపొరలలో జారిపోవు.

అది మహాపస్వతమువోలె సమితభార
మైన వేళల నాకు భయంబు లేదు
గాలిలోఁ బూవుచేకుచుబోలె నెగురు
వేళ నాయాత్మ యిది భయాన్విత మగుచు.

ఉండి యుండి యేవేళనో ఒక్కమరణ
మనుచు లేక యెదో రుజు యనుచు లేక
కప్పురమువోలె నీమేను కరగిపోయి
చనునా యేనిద్రోయో మేలుకొనఁగఁబడక.

పలుకరాని జ్యోతిస్సు నాప్రణయమెల్ల
 గావ్యరూపమ్ముగా నిట్లు కరుగఁబోసి
 ప్రళయకాలనిగూఢగర్భమ్మునందు
 దీనియాకృతిఁగూర్చి చింతించుచుంటి.

ఈమహాద్వైతభావ మిదింత కుదిరి
 కుదురనీయద యేలొ నాహృదయశాంతి
 ఈసుకావ్యాకృతిం గుడియించివైచి
 దివ్యమగు జ్యోతిగా సమర్థింప నెఱతు.

విగతతృష్ణుని న న్నింత వెక్కిరించు
 నీమహాత్మ్య

ప్రకృతిసిద్ధమ్ముగా నాకు నర్నఱుతువు
 చాచుసంధ్యలు నివి మనోఽబ్జమున కెక్కు
 నాచుచున్న సమ్మర్దజనమ్ము నెడలి
 హృదయకుహరమ్ములో శాంతి వెదకికొనును.

ఉదయసంధ్యలకన్న నాకూహ సేయఁ
 గాఁ జరమసంధ్యలే భావగర్భితములు
 గాఁ గనంబడు నీమొగిల్ కడల మెరసి
 కనకగిరిసాచువులఁబోలెఁ గానిపించు.

శ్రీమధురమూర్తులును చిరజీవులైన
 యట్టి వత్సలాశాభమృ లఘుతప్రణయ
 వారిరాశిని పుడిసిటఁ బట్టినారు
 ఎఱిగిన జనమ్ము నివ్వెఱయే భజింప.

నిభృత మస్మద్భద్రబమ్ము విండియున్న
 ప్రాయతేజ మాపుణ్యదాపతులయెడల
 సాభిలాషమై వాక్ప్రవాహములు కట్టె
 నమృతమయములు స్నిగ్ధభావాలసములు.

అతిపవిత్రస్మయగు ప్రణయమ్మునెడల
 నింత సుస్నిగ్ధుడైన నన్నీవు నూత్న
 మధురమధురకటాక్షసంపదలఁ జూచి
 నన్ను దివ్యునిఁ జేయుచున్నావు నరుని.

ప్రేమగీతాలు

౭౯

మమనుషులమంజువర్ణ గుంఫకము కల్గి
సంకృతీది న్యార్థసూచ్యభావమ్ము కలిగి
పండు కిల్యాణోపైఁ బాడఁబడిన తెలుఁగు
పాట యొక్కటి నీమరూపముగ మారె.

ఈసుకవినైన నాజన్మమెల్ల దేవి !
అచ్చపుఁదెలుఁగుపడఁతి వై నట్టి నిన్ను
మఱల నాతేనెపాటగాఁ గరగఁబోయఁ
ద్వత్పదాద్పితమ్ముగ నేను ధారవోతు.

౪౦

నాకు నక్షత్రముల దర్శనంబువలన
 నీపవిత్రనిశావేళ నిరిసిపోయె
 హృదయపద్మంబు పాపభూయిష్ఠమును త్తు
 ధాభిభూతమ్ము నాబ్రాహ్మ కరయుకొలది.

పొలఁతి మనపెండ్లి కట సాక్షిభూతుడైన
 గార్హపత్యాన్ని మఱల నాకరమువెంట
 నక్షతలచేత హవ్యకవ్యములచేత
 నర్చితుఁడు కానెలేద యే మనఁగవలయు.

మూఁడువహ్నులు నర్చితంబులుగఁ బొందఁ
 దగినవటవె ! సావిత్రీవర్తంబునందు
 మెఱయు తారకాపదముల మేలిసితులు

ప్రేమగీతాలు

౨౧

శివజ్ఞానకృతశ్యామలచ్ఛపిః దశర్చి
కోసదేరి యీసుస్నిగ్ధకోమలంబు
నవజలదమూర్తిః చరమసంధ్యను శీఘ్ర
తరుణశశిరేఖచేః బహుత్రం బానర్చు.

చరమసంధ్యయుఁబలె ఫాలచంద్రరేఖ
నీలజలదకేశప్రసూనజాలమధుర
మూర్తి ముత్కులపాలిక ముగ్ధహృదయ
ఈచరమసంధ్య నన్నె యూహించుచుండె.

౮౨

నీవు వేసఁగిచదివోలె నీజయస్థు
 లాని కేగితి సాగదుఁబోని నేను
 కట్టితోహతరంగలఁ గదలి కదలి
 మఱలమఱల నాలో నేనె తిరుగఁబడుదు.

సాధుజలసరిత్సాగరసంగమమ్ము
 వోని మననాఁటికలయికలోని నాదు
 నాక్రమణ నీదునొడుగుట యదమైచ
 యీనిశావేళ నేను నూహించుచుంటి.

ఈమఘాపూర్ణి మాచూమిసేమనోజ్ఞ
వేళలో నీవు పరచిన వెల్ల నెజ్జ
పైనఁ బడుకొని మీఱితిమ్మైన లోచ
నములతో నిన్నె మనసులోనఁ గనుచుంటి.

ఇంతలో నాపయినఁ బుష్పవృష్టి కురిసె
నన్యమృగుమల్లికావారనాతఁగ
గుమ్మ మని వచ్చి నాహృదయమ్ముదాఃక
వాచికొన్నది స్రూణేంద్రియప్రవృత్తి.

కనులు తెరచితి నీముగ్ధకరమునుండి
నాపయినఁ బూలు రాలుచున్నవి విముగ్ధ
హృదయుడను రాలుచున్న పూ లేరి పొదివి
కొంటిఁ గవుఁగింట ముద్దిశుకొంటిఁ బెదవి.

౫౪

ఇదియు మార్గశీర్షపు శుక్లవిదియ పైమ
 శైలతనయాహృదీశ్వరమాళిక్యతమ
 హాభిషేకశైత్యమ్ముల నపుడె విరియఁ
 జల్ల మొనలిడె నీబాలచంద్రరేఖ.

తన్నికటదేశసంస్థాకతారకావి
 ముగ్ధమోహనరేఖలో ముడుతలు పడి
 నాదృగంఘ్రిమ్ము కుంచుకున్నది దిగంత
 రములయందు ని దేమి శైత్యములు గోకుళ.

ఈమహాశీతమునయందు నేమొ నాకు
 గళవితీనస్వరమున గద్గదిక వాడము
 నస్మదీయదేహమున రోమాంచ మొదవుఁ
 జలితలోచనముల బాష్పములు స్రవించు.

ప్రేమగీతాలు

౮౫

మఱిలఁ జూడు ననాపాథ మరుగుచెంచె
దరుణచిక్రణశ్యామబులులనోడ
మఱిల మేఘుని యొడలు శంపాప్రగాఢ
ఘనపరిష్కృగములయందుఁ గాంతి పొందు.

అస్కదీయనినీలదేహమ్మకూడ
నుత్కులాంగనాబాహుహైమచ్ఛనిసుప
రిన్మితమయి నమృమోహనాకృతి నహించు
నన్ను నక సిగ్గు పుచ్చుచున్నదియుఁ గూడ.

నాకు శంపాలతాంగి సౌందర్యరాశి
నన్నుఁ జూచి యీశంప సౌందర్యమూర్తి
వనుచు నగి పరిష్కరించు.

౮౬

ఓయి ఆపాథజలదండ! ఓయి!! నీకు
నాకు సామ్యము కలదు విన్నావటయ్య!
నావలెనే నీవును గులాంగననుగుఱించి
ప్రణయసుకుమారగీతముల్ పాడుచుందు.

నీమధురగీతములు విని నేలయందుఁ
బులకలునుబోలెఁ బచ్చనిమొలక లెత్తు
నామధురగీతములను విన్నట్టివారి
ముగ్ధహృదయాలు క్రొంగొత్తమోసు లెత్తు.

నీయుగును విప్రలబ్ధి నెలఁతుకలను
గళనళింపించు నట్లే నాకమ్రగీతి
కలును ససధర్ములకు బాధ కలుగఁజేయు
ఓయి! నీవలె నీలదేహుడను నేను.

ప్రేమగీతాలు

౮౭

నీవు నామనస్సున విల్చినావు దేవి !
నామనస్సుతోతులును శారదామనోజ్ఞ
చంద్రామండలకపరజత్కిణాంక
వలితములు నాప్రణయగీతి పొపు తిరిగి.

నీవు నాగుండె గదలించినావు దేవి !
దేవి ! తిత్తత్యులగు సర్వదేవతలును
అసభిహుతములు హవ్యకవ్యములు సౌంద
నాయకర్మిష్టత క్షమించినారు దేవి !

నీవు నామనః బెనవడినావు దేవి !
నాతనూలతపై న మాన్మధవిలాస
చిహ్నములు తోచి నాదీర్ఘజీవితమ్ము
మనపరస్పరప్రణయాంకమును వహించు.

౮౮

తతపురాకృతకర్మానుగతి మదీయ
భాగ్యము వివిర్ణయము చేయు బ్రహ్మముదల
సనుసరించిరి నాదుపిత్రాదు లగ్ని
సాక్షికంబుగ నిన్ను నాచాసఁ జేసి.

అస్మదీయపురాకృతమైన పుణ్య
మింత యని యిట్టి దని నాకు నెఱుఁగబడని
వేళలో నీవు మత్కంఠవిదళనక్రి
యార్థకల్పితశిల వని యాడుకొంటి.

కర్మసిద్ధాంత మనగతగతిఁ జరించి
నానుకృత మూర్జిత మ్మన్న జ్ఞాన మొదవి
ఈమహానందకుప్తస్వరాసు మంజ
లిప్రణీతమందాకిని శ్లేషణింతు.

ప్రేమగీతాలు

౧౯

మన్ననోజ్ఞ తనూవినిర్మాణకలిత
భూతపంచీకరణవేళ మొగ్గుపడి
సమ్మతావలె గాక యాపాథగతున
కంబుచున కేల నాహృదయంబు కరగు.

ఈజలగుఁ డింతకునుమున్నె యెన్నో పొందెఁ
గానుకలు మద్దిరాంబీధికలఁ జరించి
ఇతిని కార్దుఁడనైన నాహృదయపుటము
వీఁ జెఱిఁగెనేమొ మఱిమఱి వెంబడించు.

మున్ను న ర్తనశాలాభిముఖుఁడనై మ
హాంధతామిస్రశర్వరియందుఁ గీచ
కుండనయి వీనిలోన లీనుండ నైతి
మఱలఁ దనలోనఁ గలుపుకోఁ దరుమఁజొచ్చె.

౯౦

ఈప్రణయగీతి మును పల్కరించినంత
నాయెడి మహానురక్తయునాఁ బగువులు
పెట్టి నచ్చెడి దిప్పుడు పిలచి పిలచి
నాగళము సన్నవోవుచున్నదియుఁ గూడ.

మఁము నూత్ననూత్నప్రణయాంబునిధులందు
ముగ్ధులము సచేలస్నానములు పొనర్చు
తెజిని బహుధాభిలషితభేదప్రళీణ
మందు నాగీతి పొంగెడి దభివోలె.

ఇప్పుడు ప్రళాంతసంసార మిద్దఱమును
నీవు నే నయి నేనును నీవు నై ప
రస్పరహృదంతరాళవిశ్రాంతి పొందు
వేళ నే మయ్యె నాగొంతు పిలచి పిలచి.

ప్రేమగీతాలు

౯౦

నీవు తొలినాడు నామనోనిభృతనీధి
జన్మజన్మాంతరపునీతసంస్కృతమాప్ర
ణీత మానందశకలము నీమనోజ
లేజసంస్పర్శకలిమి వెల్లించినావు.

అది క్రమక్రమవర్ధితమై దిశాంత
రములు రోదనీకుహర మాక్రమణ చేసి
సగ నానాగపదత్రివిష్టచము పెరిగి
నైకతానకాపదములదాఁక పోయి.

ఈయనంతవృద్ధికి విసుగై తి తుదకుఁ
గుంచుకొని కుంచుకొని వివిగూఢ మస్మ
దంతరాత్మప్రకృష్టమై యందె మఱుఁ
దొల్లిఁ టానందశకలమై తొంగలించు.

మార్గశీరాతవేళ గుమ్మడులు పూచి
యీముషకశ్యకకు నలంకృతులు సేయు
మొగమునను లాగికొన్న దీముద్దరాలు
మిహికపుక సన్నముత్యాల మేలిముసుగు.

నాపువ్రందోటలో లతాంతములు వదలి
కోరడులయందుఁ బూచిన గుమ్మడులనె
నిలుకడలు చేసికొని కౌగిలులు వదలవు
తేటజంపతు లింతగాఁ దెల్ల నారి.

మంచుదమ్మిన నాపోపు మార్గ పార్శ్వ
కమ్రలతికాసతులు నన్నుఁ గౌగిలించి
నామొడలు జల్లు మనిపించినవి విలోచ
నాగమీలనసౌఖ్యమ్ము లాపహించి.

ప్రేమగీతాలు

౯౩

సగము మేఘావృతమ్మయి సగము హరిణ
లాంఛనమునోజ్జ్వలితోనిలాసచంద్రి
కావృతమ్మయి యీవోయ్యు మతివ! మనము
కొఁగిటం గ్రమ్ముకొని యున్నకరచోర బాలుచు.

ఈజలదమాల వ్యాపించి యీశశాంక
కవితగనార్ధభాగమ్ము క్రమ్మి నేను
ప్రేమసీ! నిన్నును మదురఃపిహితవదన
నాత్రమించుకొన్నట్లుగా నవఘళించు.

దివ్యగంగాధునీపరదీప్త మంబు
ధరసమాక్రాంతము శశాంకతరుణచంద్రి
కావృత మీవియత్పథ మస్మదీయ
ప్రణయచారిత్ర మఖిలమ్ము ప్రతిఫలించు.

౯౪

ఒకమహాగాఢమును శిశిరోజ్వలంబు
నగు నెదో పరిష్కంగమునందు మనల
ప్రాణపంచకయుగళమ్ము వాంఛ సేతు
దేవి! దశధాప్రతున్నంబు కావలె నని.

అప్పు డానిత్యవస్త్రభిన్నాత్మలమయి
వెలది! యీనాటి మనప్రేమబలముచేత
మనభవిష్యత్ప్రజాసుకుమారహృదయ
ప్రాణయచరితముల్ పాలించవలయు ననియు.

ప్రేమగీతాలు

౯౫

నీప్రళాంతాచ్ఛనిస్తరంగప్రణయప
యస్సుధారాశిగోపల నస్మదీయ
ముజ్జ్వలప్రేమనౌకయు నున్నచోట
నున్నయట్లుగఁ గదలకయుండె దేవి!

అదియు నివ్వీచి నిర్వాయు నస్మదీయ
నౌక యాయొడ్డు పట్టుకొన్నది సమీర
మొక్కపార లేదు తెరచాప లూది యూది
చిన్నిగాలిపారల్ కదల్చితిని నేను.

బహుప్రయాసమ్ముపడి పరవశుఁ త్రొక్కి
నిస్తరంగభవత్రేమనీరరాశిఁ
జిన్నరితరంగచాలు సృజించినాను
చిన్ని నానౌక యాయొడ్డు చేరుటకును.

లలితశృంగారమధుమాసలక్ష్మీనైన
 నీవిలాసైకపాదచిహ్నితసుమమ్ము
 నాయెడఁద పూవుదోఁట యనంతకోటి
 గాసుమపరీమళముల శ్లాఘ్యత వహించు.

ఆపువుందోఁటను బికమ్మనైన నాసు
 మధురపంచమగీతిలో మణగియుంటి
 మీపువుందోఁటతోఁగూడ నీవు నేను
 సకలమైనట్టి యీప్రపంచకముతోడ.

అందు నిని యున్న దనుచు లే దనుచు లేక
 యున్న దని యుండిలే దని యిన్ని గతుల
 రమ్యమద్గీత మిది పరబ్రహ్మవోలె
 నీయతికృపచేత విచారణీయ మయ్యె.

ప్రేమశీతాలు

౯౭

నీపయిన నేను పాట లెన్నియొ రచించి
యీమృదులవీణమీఁద వాయించుకొనుచు
వాడవాడలఁ దిరుగుచున్నాఁడ నన్ను
నేరునుం బల్కరించినవారు లేరు.

అలసి యీవీణ తలక్రింద నవధరించి
విదురచోదన ఎండ మండిపడునేని
వీణ యిది నెత్తి కడము పెట్టుకొందు
నొలయు వానలు దీనితో నొడుక్కొందు.

నీపయిన నిన్నిగీతముల్ నిర్ణయించి
పలుకు నీవీణ యెండకు వాన కిల్లు
చివికిపోయి యేనాటికో శిథిలమైన
నది పలికినట్టి పాట లేమానా కాని.

౯౮

మనవగస్పరప్రేమసంబంధ మింత
దృఢతరం జాతకులు గత మేము యంచుఁ
గారణము లొక్కటొకటిగా నేరి తెచ్చి
తొలుతి తొలుతినె కాదని ప్రోసిపుత్తు.

పాప మిల్లు నిరాకరింపఁబడికూడ
నాయెడల నిత్యమును బ్రసన్నములెసుమ్ము
నీనుసాందర్యశీలముల్ నీసులీన
తయును నీయిట్టిదగు నగాధంపుప్రేమ.

ఇన్ని నాశ్శకుఁ దెలిసిన దీప్రణయపు
సుదృఢబంధకారణము నాయెడ విధేయ
మై పసితనంపునాఁటి పితృజ్ఞ నంచి
జననియనుమతి గని భక్తివినతి మయ్యె.

ప్రేమగీతాలు

౯౯

అమృతతరుపల్ల నాభిరామార్ద్రమూర్తి!
నీకృపావేశమునఁజేసి నీపదాంబు
జముల మోగిన నాగానజనితరవము
వినఁబడియెఁ బ్రేమనాహినీవీధులందు.

అమితశృంగారరసవీధులందు నీకు
నవనసంతోషవంబులే చివురుఁజూడి!
ప్రణయసోపానముల నిలఁబడి మదీయ
భావకన్యక నీకు నివ్వాలి పట్టు.

ఈనవమధూదయపు వేళ నింతి! నిన్నుఁ
బ్రణయకోమలమాకండపాదపమ్ము
శీతలచ్ఛాయలందు వసింపఁజేసి
ముగ్ధభావప్రసూనాలు పూజ లిత్తు.

౧౦౦

మొగిలుచాటు శరజ్జ్యోత్స్న మొగిఁ బిశంగ
రుచులు వెదజల్లుపథముల విచికిలార్ద్ర)
గంధి! వలిపంపు పండుచెంగుచీర
పై విగ్ధచనాంతాంజనస్రభలు పర్వి.

పచ్చి నీమే నొకేసారి వార్షికాభ్ర
లీనసాదామనీపింగలిమము నంగు
లీనిలూనజపాపాటలిమము చలద
లీగరున్మోహనశ్యామలిమము తన్వి!

నననవసరస్వతీయమునాభగీర
థాత్మజావేణికాపూతయగు ప్రయాగ
వోలె సత్వరజస్తమోభూరిగుణస
నాథశాంకరివోలె నందగిలె దీవు.

ప్రేమగీతాలు

౧౦౧

పడఁతి! నీప్రేమదారుల నడచి నడచి
పూవుల బజారులగునఁ బోయివట్లు
నవనవపరీమళ తనూనవ్యతామ
నోజ్జమూర్తిగ నెంచుకొందుచు లతాంగి

తరుణి! మన్మథునిద్రుమద్రుమన భ
వత్ప్రవేశవాంఛాలవేనత్ప్రచలిత
మైన నాయాత్మఁ జొచ్చు నీయమృతవాస
నానిలమ్ములు పోసికొన్నవి పురుషి!

నాసాగసుటింటఁ జిన్నిరత్నంపునీప
మిడికొనినరీతిఁ బదునుచేయించుకొన్న
నాదుపొలమున సురగంగ బోదె కొదుగు
లీల నాయాత్మ నీవు వెల్లించినావు.

౧౦౨

తుంగగిరిసానువుల మహాదుితతరంగ,
మిగిరికుమారకుని ప్రేమవేగ మదియు
అశక్తబల కొగ్గి నీయందుఁ బ్రేమ
నింత చిలునాకలై ప్రవహించె చూడు.

నిలుకడలుపడ్డ యాప్రేమకొలఁకులకును
కెలఁకులను బూచె శనిపత్ర మలఘుతరము
ముగ్ధరమ్యమ్ము కానుక పుచ్చుకొమ్ము
కోసితెచ్చిత దీని నీకొఱకు నేడు.

ఇది సభక్తిక మర్పిత మిది భవచ్చి
రంబునను నీదుమోముపై వ్రాలి దేవి!
శారదాఫలబాలశశాంకరేఖ
వలెఁ జెలంగె నాపూర్వతపస్సుచేత.

ప్రేమగీతాలు

౧౦౧

పడఁతి! నీప్రేమదారుల నడచి నడచి
పూవుల బజారులగుదునఁ బోయినట్లు
నవనవపరీమళ తనూనవ్యతామ
నోజ్జమూర్తిగ నెంచుకొందును లతాంగి

తరుణి! మన్మథింద్రియద్వారమున భ
వత్ప్రవేశవాంఛాలవేనత్ప్రచలిత
మైన నాయాత్మఁ జొచ్చు నీయయ్యుతవాస
నానిలమ్ములు పోసికొన్నవి పుగంధి!

నాసాగసుటింటఁ జిన్నిరత్నంపుదీప
మిడికొనినరీతిఁ బదునుచేయించుకొన్న
నాదుపాలమున సురగంగ బోదె కొదుగు
లీల నాయాత్మ నీవు వెల్లించినావు.

౧౦౨

తుంగగిరిసానువుల మహాదుత్తరంగ
మీగిరికుమారికుని ప్రేమవేగ మదియు
అంకట్టల కొగ్గి నీయందుఁ బ్రేమ
నింత చిఱువాకలై ప్రవహించె చూడు.

నిలుకడలుపడ్డ యాప్రేమకొలఁకులకును
కెలఁకులను బూచె శశపత్ర మలఘుతరము
ముగ్ధరమృమ్మ కానుక పుచ్చుకొమ్మ
కోసి తెచ్చిత దీని నీకొఱకు నేడు.

ఇది సభక్తిక మర్పిత మిది భవచ్చి
రంబునను నీదుమోముపై వ్రాలి దేవి!
శారదాఫలబాలశశాంకదేవి
వలెఁ జెలంగ నాపుష్పవన్సజేతి.

